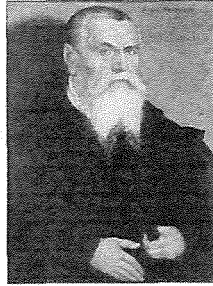

Lucas CRANACH de Oude (Kronach 1472 - Weimar 1553)

Apotheker en schilder.

Naar aanleiding van de voorbije tentoonstelling "The World of Lucas Cranach – An Artist in the Age of Dürer, Titian and Metsys" in de Bozar te Brussel (20/10/2010 > 23/01/2011), is het de moeite even uit te weiden over deze merkwaardige schilder, die ook **apotheker** was.

Zelfportret van Lucas Cranach de Oude (1550), Galleria degli Uffizi, Florence

Levensloop

Lucas Sunder, alias Lucas Cranach de Oude, werd in Kronach geboren als zoon van de schilder Hans Maler. Hij noemde zich pas later naar zijn geboorteplaats, die destijds Cranach luidde. Zijn nageslacht droeg ook deze naam.

Hij werd door zijn vader opgeleid tot schilder.

In 1501 verhuisde hij naar Wenen en verbleef er drie jaar. In 1505 ging hij naar Wittenberg om hofschilder te worden van Friedrich de Wijze. Tegen het einde van zijn verblijf in Wenen begon hij zijn werken te signeren als "Lucas Cranach". Per 6 januari 1508 verkreeg Cranach van zijn opdrachtgever het recht een familiewapen te voeren met een gevleugelde slang.

Hij knoopte vriendschap aan met de hofgeneesheer van de prins, Martin Pollach von Mellerstadt. Om zijn medische opbrengsten te verhogen opende deze in Wittenberg een apotheek, die later over ging in de handen van Cranach. In het grote en weelderige gebouw vond de koning van Denemarken, Christian II, asiel na zijn verbanning en Cranach verwierf het alleenrecht om waardevolle goederen te verkopen als kruiden, theriaca, suiker, zoetwaren, wijn en gekleurde bijenwas. Hij verkreeg op 6 december 1520 het monopolie zich **apotheker** te noemen en was de enige apotheker in de stad. Dank zij deze bedrijvigheid was hij bevoorrecht in het bekomen van oliën, essences en pigmenten.

Cranach was geen goede apotheker en hij nam al vlug een bedreven apotheker in dienst om de zaak te runnen. Hij werd door collega's aangeklaagd voor het verkopen van ingewikkelde drogerijen en hij lag ook in de knoop met zijn helper, hetgeen leidde tot een rechtszaak.

Cranach liet dan zijn apotheek over aan zijn schoonzoon Gaspar Pfreund, die ze later zelf overliet aan zijn schoonzoon Fluth. Deze verhuisde naar een andere woning maar in 1799 brachten ze de apotheek weer onder in het oorspronkelijke huis aan de Marktplaats. Na een brand in 1871 werd het huis weer opgebouwd. In 1873 behoorde de apotheek nog steeds toe aan een afstammeling van de familie Cranach.

Daarnaast bedreef Lucas Cranach een drukkerij en een papierhandel.

Vermoedelijk in 1512 trouwde hij met Barbara Brengiebier († 1540), die een dochter was van Jobst Brengiebier, de burgemeester van Gotha.

Hij zat verschillende keren in de gemeenteraad van Wittenberg en werd er burgemeester rond 1543/1545.

In Wittenberg sloot hij vriendschap met Philipp Melanchthon en Maarten Luther. Voor Luther was hij samen met zijn echtgenote op 13 juni 1525 getuige bij diens huwelijk met Katharina von Bora. In 1550 volgde hij zijn opdrachtgever Hertog Johan Frederik de Grootmoedige die in Augsburg in gevangenschap zat. Op 16 oktober 1553 stierf Lucas Cranach op 81-jarige leeftijd in Weimar. Hij werd in die stad begraven op het Jacobskerkhof.

Werken

Cranach heeft veel portretten geschilderd, maar ook o.a. religieuze en mythologische werken. Zeer bekend is het portret van zijn vriend Maarten Luther uit 1529.

In het werk van Cranach vindt men geen enkele verwijzing naar zijn bedrijvigheid als apotheker.

Apr. Ghislain Vercruysse
Apr. Guy Gillias

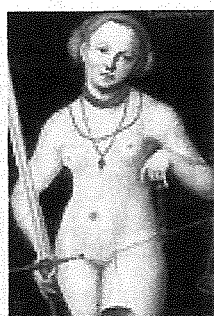
Caritas - in het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten (Antwerpen)

Maarten Luther, 1543

De drie gratiën, 1530

Justitia, 1537

Madonna met kind, ca. 1545

Bronnen

-Wikipedia

-www.bozar.be/activity

-Bull. de la Soc. D'hist. De la Pharmacie, janv. 1923, n° 37